

MUSEION

Průručka uživatele systému MUSEION

Slovníky

axiell

© 2012 - 2025 Axiell s.r.o.

Všechna práva vyhrazena. Tato průručka je chráněna autorskými právy a distribuována na základě licencí, které omezují její používání, kopírování a šíření. Bez předchozího písemného souhlasu společnosti Axiell je zakázáno jakýmkoli způsobem reprodukovat jakoukoli část této průručky.

Loga společnosti Axiell uvedené v této průručce jsou ochranné známky společnosti Axiell. Všechny ostatní názvy produktů, ochranné známky nebo loga zmíněná v této průručce jsou použita pouze k identifikaci a nelze se jednat o ochranné známky nebo registrované ochranné známky příslušných vlastníků.

Obsah

Slovníky	3
1. Úvod	3
2. Založení nového záznamu	5
3. Výběr hodnoty ze slovníku	6
4. Ztotožnění záznamů ve slovnících	7
5. Adresář, Osoby, Instituce, Zaměstnanci	8
6. Lokality, Oblasti	9
7. Podsbírky, Fondy Skupiny, Podskupiny	9
8. Datace názvem	9
9. Podmínky, Materiály, Techniky, Materiálové skupiny	9
10. Rozměry, Měry	9
11. Kompletnosti, Stavby	10
12. Přírodné slovníky	10
13. Měry, Státy	10

Slovníky

1. Úvod

Slovníky v MUSEIONu jsou samostatné tabulky, které slouží k jednoduššímu a spolehlivějšímu zadávání opakujících se hodnot. Omezují počet a formát zadávaných hodnot, a tím usnadní také vyhledávání a filtrování.

Na kartách, kde se používají, jsou vpravo od vstupního pole ikony (povinný slovník, kde zadaná hodnota musí přesně odpovídat hodnotě ve slovníku) nebo (volný slovník, kde zadanou hodnotu je možné podle potřeby upravovat nebo doplňovat), které otevrou příslušný slovník.

V menu jsou slovníky rozdělené do několika skupin:

- v nabídce Slovníky jsou zejména odborné slovníky
    - Osoby a instituce: Osoby, Instituce, Zaměstnanci, Role subjekt, Typy rolí subjekt, Okruhy subjekt, Adresář (přehled všech subjektů)
    - Datace názvem, Materiály, Techniky, Názvy pedimentů, Materiálové skupiny, Rozměry, Komplexnosti, Stavby
    - Lokality a Oblasti
    - Literatura, Auto i literatury
    - Specifikace technik a materiálů pro výtvarné umění
    - Formáty, Klíče, Specifikace vztahů
    - Typy (kontextových) dokumentů, Systémové typy dokumentů (složky)
    - Přírodovědné slovníky: Taxonomie, Kategorie taxonů, Kódy taxonů pro inv. listy, Chronostratigrafie, Litostratigrafie a jejich členění, Fytochoriony
    - Barva, Tvar, Parageneze a Zrnitost pro geologii
    - Areály a Druhy objektů pro archeologické akce
    - Materiály KR pro konzervaci a restaurování
  - v nabídce Nastavení jsou slovníky
    - "základní" pro správce sbírek: sbírky, podsbírk, fondy, skupiny, podskupiny, oddělení,
    - obecné (společné pro všechny správce sbírek): obory, způsoby nabytí a úbytku, důvody vyřazení, typy dokladů (nabytí/vyřazení), měřené jednotky, kvalifikátory datací,
    - katastrální území, pozemky a jejich druhy, státy, kraje, okresy, obce, ulice, městské a obecní části, pošty a seznam všech adresních míst.
  - samostatné jsou slovníky pro publikaci:
    - Typy sbírek
    - Materiály, Techniky, Datace názvem pro publikaci
    - Lokality
    - Subjekty, Role subjektu
- Své slovníky má i agenda Depozitář v nabídce Depozitář - Slovníky :
- Seznam míst uložení a zapůjčení
  - Umístění
  - Typy depozitářské jednotek, prvků
  - Účely manipulace

- Definice kódu uložení
- Typy inventarizace

Hierarchické slovníky

Hodnoty v n kterých slovních mohou být hierarchicky závislé na hodnotách v tom samém nebo jiném slovníku

Hierarchicky závislé slovníky:

- Sbírký - Podsbírky - Fondy - Skupiny - Podskupiny
- Depozitá e - Budovy - Místnosti - Jednotky - Prvky
- Kraje - Okresy - Obce

Znamená to, že hodnoty v pod ízeném slovníku (skupina) platí pouze pro nad ízenou hodnotu (fond), a jsou unikátní, i když mají stejný název.

To znamená, že p i zapisování je fond "tisky" v podbírce historické n co jiného než fond "tisky" v podbírce Výtvarné um ní. P i vyhledávání fond=tisky se vyhledají záznamy z obou podsbírek.

Na kart , která má uvedenou podsbírku "historickou" nelze zadat fond z jiné podsbírky (a pokud ano pak se jedná o chybu, nej ast ji importu).

Hierarchicky závislé hodnoty

- Taxonomie
- Chronostratigrafie
- Litostratigrafie
- Publika ní slovníky

Na záložce Hierarchie v levém multifink ním panelu je možné zobrazit stromovou strukturu aktuáln otev é úlohy.

Slovníky navázané na podsbírky

N které slovníky je možné navázat na podsbírky: k hodnotám lze (nepovinn) zadat podsbírku, pak bude tato hodnota použitelná pouze pro zadanou podsbírku. Pokud podsbírka uvedená není, je možné použít hodnotu ze slovníku na jakékoliv kart . Slouží to k omezení nabízených hodnot, pokud podsbírky nemají společné hodnoty (nap . archeologické datace se v tšinou v jiných podsbírkách nepoužívají).

Pokud jsou ve slovníku uvedeny hodnoty s podsbírkou i bez ní, musí se uživatel sám rozhodnout, kterou použije.

M že se stát, že podsbírka je do slovníku zapsaná poté, co byla hodnota použita v r zných podsbírkách. V takovém p ípad u uživatelé narazí na problém p i pokusu o uložení karty p edm tu.

Zamykací slovníky

Pro vybrané slovníky je možné omezit oprávn ní na tení, zapisování nových záznam a editaci pouze nepoužitých záznam . Uživatelé s takovým oprávn ním mohou zadávat nové hodnoty, editovat je, ale jakmile je hodnota použita na kart (jakýmkoliv uživatelem), stane se záznam needitovatelný. Na editování použitých hodnot je pot eba vyšší stupe oprávn ní.

Týká se to slovník :

- Podsbírka
- Fond
- Skupina
- Podskupiny první, druhé a třetí úrovně
- Osoby, Instituce a Zaměstnanci (Adresáři)
- Lokality
- Materiály
- Techniky
- Předměty (názyvy)
- Rozměry
- Definice kódu uložení
- Místa uložení

Přepsáním hodnoty ve slovníku se změní všechny záznamy, kde je tato hodnota použita. Někdy se změní na proměnné okamžitě (fond, skupina), někdy je potřeba spustit servisní funkci, aby se aktualizovaly hodnoty v pohledu (materiály, techniky). Vždy je ale aktuální hodnota viditelná na subzáložce karty (Materiály, Techniky).

Kódy

V některých slovnících jsou použity unikátní kódy záznamů, které umožní zapsat do slovníku několik záznamů se stejným názvem. Například pro několik osob stejného jména je třeba vytvořit různé kódy, které ovšem slouží jen pro identifikaci při výběru. Odkaz ve slovníku je vždy jen na jeden záznam.

U fondů, skupin a podskupin jsou kódy z důvodu případné publikace (v takovém případě by měly být bez diakritiky a znaků, které nemohou být v názvu složky).

Nastavení uživatelského prostředí

Stejně jako ve všech úlohách je možné i ve slovnících nastavit vlastní profily sloupců, filtrování nových záznamů a zrušit filtry před spuštěním úloh z menu.

2. Založení nového záznamu

Ve všech slovnících je potřeba na založení nového záznamu oprávnění. O jeho přidělení rozhoduje výhradně odpovědný pracovník instituce. V některých slovnících je možné nastavit 3 úrovně přístupu:

- tení
- tení a zápis nových hodnot, editace pouze nepoužitých hodnot
- neomezená editace všech hodnot

Založení nového záznamu je možné jak v samostatné úloze (spuštěné z menu), tak i v okně vyvolaném při výběru hodnoty. Nový záznam se zakládá ikonou na střední nebo horní nástrojové liště nebo ALT+INS. Je možné využít i funkci Kopie záznamu nebo Kopie s výběrem v nabídce submenu na střední liště.

Po vyplnění povinných hodnot je možné záznam uložit nebo ALT+ENTER.

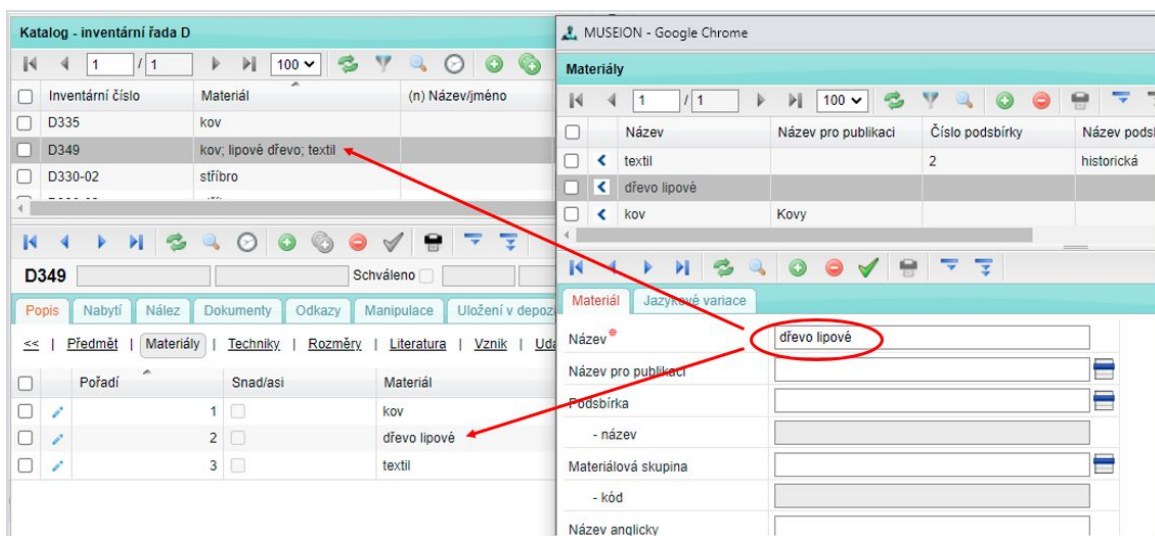
V každém slovníku musí být nějaký unikátní identifikátor: pokud to není samotná hodnota, je jím kód. Např. ve slovníku Materiály, Techniky aj. musí být unikátní samotný materiál, ve slovnících Skupina, Adresář, Umístění aj. je to uměle vytvořený kód. Kód se používá jen pro identifikaci a pro výběr, na výstupech (sestavách) a v pohledu se zobrazují názvy (nebo obojí). Kód má v tšinou kratší délku a může být omezený výběrem znaků (v Umístění nesmí obsahovat mezery).

3. Výběr hodnoty ze slovníku

Pole, kde se vyplňují hodnoty ze slovníku jsou vždy označena vpravo ikonou nebo , klávesovou zkratkou ALT+C je možné otevřít příslušný slovník v samostatném okně a fungují zde našeptávací.

Je-li ikona , musí zadaná hodnota odpovídat hodnotě ve slovníku. Do databáze se ukládá vazba na slovník, to znamená, že pokud se změní hodnota ve slovníku, automaticky se změní na promítne do všech karet, kde je použita. Někdy hned (fond, skupina, podskupiny) - pokud je vazba 1:1 (jeden prvek = jeden záznam ze slovníku); někdy je potřeba spustit servisní funkci, která v pohledu pole aktualizuje (auto i, materiály) - pokud k jednomu prveku tu existuje několik hodnot ze slovníku.

U prveku tu je uvedeno několik materiálů: "kov; lipové dřevo; textil". Pokud ve slovníku změním "lipové dřevo" na "dřevo lipové", promítne se změna okamžitě na záložce Materiály, ale v pohledu se opraví až po spuštění servisní funkce (nebo po uložení karty).

The screenshot shows two windows. The left window is titled 'Katalog - inventární řada D' and displays a table with columns for 'Inventární číslo', 'Materiál', and '(n) Název/jméno'. The right window is titled 'MUSEION - Google Chrome' and shows a detailed view of item 'D349'. In the 'Materiál' field, the text 'dřevo lipové' is circled in red. Red arrows indicate the relationship between this field and the 'Materiál' column in the catalog table, which lists 'kov; lipové dřevo; textil' for item D349.

V některých případech (např. na záložce Nabytí) jsou ikony a slovníky slouží jen pro výběr hodnot. Ty se do pole zkopírují a uživatel je může libovolně editovat. Žádná změna provedená na kartě prveku se do slovníku nepromítne, a ani naopak - žádná změna ve slovníku se nedostane na kartu.

Ikony nebo ALT+C otevrou okno se slovníkem, kde jsou předfiltrovány hodnoty podle již zapsaného textu v poli na kartě. Pokud si uživatel nevybere, může filtr zrušit a vyhledat pomocí QuickFiltru nebo běžného filtru požadovanou hodnotu a tu pak použít:

- klávesu ENTER, je-li kurzor na hledaném záznamu (nemusí být označen)

- dvojklikem myši (záznam nemusí být vybraný)
- šipkou ve druhém sloupci k pohledu (záznam nemusí být vybraný ani označený)

Materiály [Systémový filtr]				
☐	Název	Název pro publikaci	Číslo pořadí	Název podsbírk
☐	řetězec	řetězec	řetězec	řetězec
☐	< dřevo smrkové			
☐	< dřevo lipové			
☐	< hlína červená			
☐	< sádra		2	historická
☐	< papír	Papír		

Při zapisování hodnoty do pole také vždy fungují našeptávače. Jakmile uživatel začne psát, nabízí se odpovídající povolené hodnoty. Myší nebo klávesou ENTER je možné vybrat správnou hodnotu.

Materiály	
- nový materiál	<div style="border: 1px solid gray; padding: 2px;"> <div style="background-color: #f0f0f0; padding: 2px;">d</div> <div style="padding: 2px;">dřevo, 2</div> <div style="background-color: #e0f0ff; padding: 2px;">dřevo lipové</div> <div style="padding: 2px;">dřevo smrkové</div> </div>

V seznamu hodnot se v našeptávači i mohou objevovat další údaje (podsbírk, nadřazená hodnota apod.).

Mezerníkem je možné vyvolat všechny hodnoty.

4. Ztotožňování záznamů ve slovnících

Ve vybraných slovnících je možné slučovat vybrané záznamy, tj. nahradit několik slovníkových hodnot jednou vybranou hodnotou. Týká se to slovníků :

- Instituce
- Osoby
- Zaměstnanci
- Datace názvem
- Materiály
- Techniky
- Lokality

Předpokladem je, že ztotožňování ve slovníku je povoleno v parametrech privátní části (menu Nastavení - Parametry - Parametry privátní části - záložka Slovníky ke ztotožňování). Tady je možné kdykoliv přidat vybraný slovník do seznamu povolených slovníků: ikonou , výběrem

z nabídky a uložením ikonou . Odebrat povolení je možné po označení záznamu (slovníku) ikonou na střední liště.

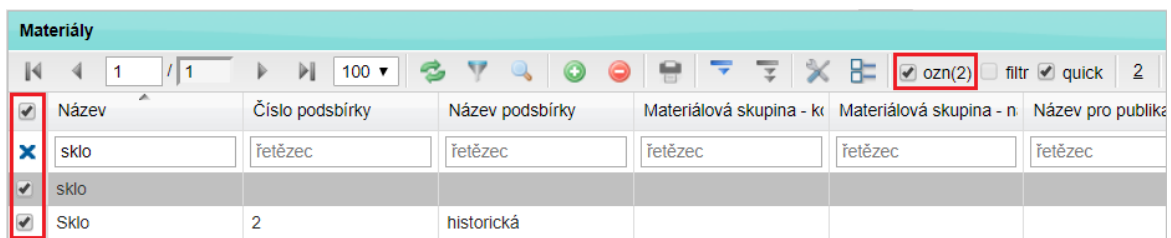
Kromě toho musí mít uživatel přiděleno oprávnění na ztotožňování PERM_SLOVNIKZTOTOZNE NI_W (je společné pro všechny slovníky).

Potom je možné v příslušném slovníku slouvat vyfiltrované záznamy do jednoho vybraného záznamu.

Subjekty nelze slouvat v Adresáři, ale v jednotlivých tabulkách Instituce, Osoby nebo Zaměstnanci. Nelze tedy ztotožnit osobu uvedenou jako zaměstnanec s osobou "OO" uvedenou ve slovníku Osoby ani se záznamem uvedeným v tabulce Instituce.

Postup (slovník Materiály)

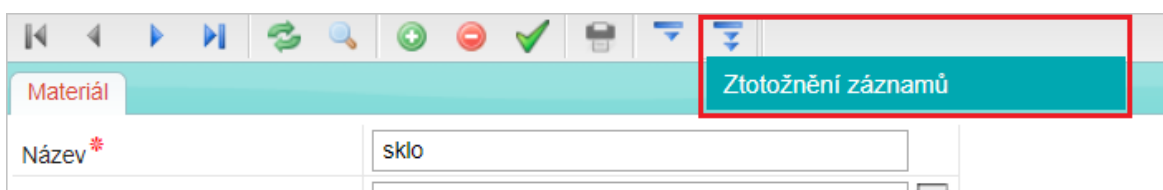
1. Vyfiltrujte jakýmkoliv způsobem záznamy, které chcete sloužit

Název	Číslo podsbírký	Název podsbírký	Materiálová skupina - k	Materiálová skupina - n	Název pro publikaci
sklo	řetězec	řetězec	řetězec	řetězec	řetězec
sklo					
Sklo	2	historická			

Vyfiltrované záznamy označte a aktivujte filtr na označené záznamy

2. Nastavte kurzor na záznam, který chcete zachovat a kterým chcete nahradit ostatní vyfiltrované záznamy a z nabídky submenu2 na střední liště zvolte funkci *Ztotožnění záznam*

3. Po potvrzení kontrolního dotazu, zda opravdu chcete sjednotit záznamy, si MUSEION ještě vyžádá zapsání potvrdění označených záznamů a pak ještě provede kontrolu, zda nedojde ke konfliktu u podsbírek (pokud je u výsledného záznamu uvedena podsbírká, musí souhlasit s podsbírkou u všech záznamů, kde je hodnota použita). Pokud tomu tak není, je uživatel vyzván, aby upravil výběr (nebo u výsledného záznamu odstranil podsbírkou). Pokud vše souhlasí, provede se ztotožnění.

5. Adresář, Osoby, Instituce, Zaměstnanci

V těchto slovnících slouží kód také pro identifikaci záznamu.

Adresář

<i>Unikátní kód</i>	<i>Příjmení, Jméno</i>	<i>Titul</i>	<i>Bydliště</i>	<i>Výsledné zobrazení</i>
<i>Novák Jan</i>	<i>Novák, Jan</i>			<i>Jan Novák</i>
<i>Novák Jan0</i>	<i>Novák, Jan</i>	<i>Mgr.</i>		<i>Mgr. Jan Novák</i>
<i>Novák Jan1</i>	<i>Novák, Jan</i>		<i>Praha</i>	<i>Jan Novák</i>
<i>Novák Jan2</i>	<i>Novák, Jan</i>		<i>Brno</i>	<i>Jan Novák</i>

6. Lokality, Oblasti

Ve slovnících se nachází seznam pojmů, které byly naimportovány z povodních dat uživatele. Slovníky je možné pro běžně doplňovat.

7. Podsbírky, Fondy Skupiny, Podskupiny

V těchto slovnících je kód zejména kvůli případné publikaci předem, a v takovém případě by měl obsahovat pouze písmena anglické abecedy, číslice, - _ , * ' ( ). Při výběru na kartu se u těchto polí vybírá hodnota, nikoliv kód.

<i>Kód</i>	<i>Název</i>
<i>T1</i>	<i>Tisky</i>

8. Datace názvem

Viz samostatná příručka Datace a datové údaje.

9. Předem ty, Materiály, Techniky, Materiálové skupiny

Ve slovnících se nachází seznam pojmů, které byly naimportovány z povodních dat uživatele. Slovníky je možné pro běžně doplňovat.

10. Rozměry, Měny

V těchto slovnících je kód kvůli identifikaci rozměru, a kromě kódu je tu název pro tisk, který nemusí být unikátní.

<i>Rozměry:</i>				
<i>Unikátní kód (rozměr)</i>	<i>Jednotka</i>	<i>Název pro tisk</i>	<i>Výsledné zobrazení</i>	
<i>v-mm</i>	<i>mm</i>	<i>výška</i>	<i>výška = 10 mm</i>	<i>zadání na</i>
<i>karta : rozměr r= v-mm, hodnota= 10</i>				
<i>v-cm</i>	<i>cm</i>	<i>výška</i>	<i>výška = 10 cm</i>	<i>zadání na</i>
<i>karta : rozměr r= v-cm, hodnota= 10</i>				

<i>Měny</i>			
<i>Unikátní kód</i>	<i>Název</i>	<i>Označení</i>	<i>Výsledné zobrazení</i>
<i>CZK</i>	<i>koruna česká</i>	<i>K</i>	<i>1000 K</i>
<i>KCS</i>	<i>koruna eskoslovenská</i>	<i>K</i>	<i>1000 K</i>
<i>K S</i>	<i>koruna</i>	<i>K s</i>	<i>1000 K s</i>

11. Kompletnosti, Stavý

Ve slovnících se nachází seznam pojm , které byly naimportovány z p vodních dat uživatele.
Slovníky je možné pr b žn dopl ovat.

12. P írodov dné slovníky

V p írodov dných slovnících se využívá jak slovník vytvo ený z p vodních dat uživatele, tak p ípadn voln dostupné slovníky nap . BioLib.

13. M ny, Státy

Ve slovnících se nachází seznam pojm , které byly naimportovány z p vodních dat uživatele.
Slovníky je možné pr b žn dopl ovat.